

Taşıma Desteği Yoluyla Eğitime Erişimin Dönüştürülmesi

Türkiye’de Mülteci ve Depremden Etkilenen Çocuklar için

Giriş

Türkiye’de eğitim sektörü, mültecilerin ve depremden etkilenen toplulukların varlığı ile derinleşen çok boyutlu zorluklarla karşı karşıyadır. Ulaşım altyapısının yeterli olmaması bu zorluklar arasında yer almakta ve kırılgan gruptaki çocuklar için eğitime erişimin önünde önemli bir bariyer olarak durmaktadır. Geçici ve uluslararası koruma altındaki bir milyonu aşkın yabancı uyruklu çocuk, Türkiye’deki devlet okullarına kayıt yaptırmıştır fakat yaklaşık 300.000 mülteci çocuk hâlâ eğitime erişememektedir. 2023 yılında %68 olan okullaşma oranı iyileşerek hâlihazırda %76’yı bulmuş olsa da zorluklar devam etmektedir.

müdahalesi ve desteği, bir yandan güvenli, koruyucu ve kapsayıcı öğrenme fırsatlarını artırırken bir yandan da eğitim kalitesini iyileştirmeyi amaçlamaktadır.

300.000

Mülteci Çocuk hâlâ Eğitime Erişememekte

%68

2023

Okullaşma Oranı

%76

Bugün

2023 Şubat ayında 11 ili vuran depremler, 390.000’i mülteci ve göçmen çocuklardan oluşan neredeyse 4 milyon okul çağındaki çocuğu etkilemiştir. Depremden ağır bir şekilde etkilenen beş ilde 2100 okul binası farklı derecelerde hasar almıştır. Bölgesel Mülteci ve Dayanıklılık Planı (3RP) kapsamında eğitim sektörünün depremden etkilenen ev sahibi topluluklara

11

Depremden Etkilenen iller

4 Milyon

Okul Çağındaki Çocuk

2.100

Hasar Alan Okul Binası

Eğitim sektörü, okul dışı çocukları okullara kaydettirmek ve yaşadıkları zorlukları yüksek öğretim de dâhil olmak üzere koordinasyon faaliyetleri ve kapsayıcı yaklaşımlarla ele almak için okula dönüş kampanyasını yürütmektedir. Eğitim materyallerinin temini, okullara ulaşımın desteklenmesi ve öğrenme kayıplarının telafi edilmesi, acil ihtiyaçlar arasındadır.

Bu savunuculuk notu, 3RP müdahalesi çerçevesinde Türkiye eğitim sektöründe mülteci çocukların ve depremden etkilenen çocukların ulaşım ihtiyaçlarının ele alınmasının kritik önemini vurgulamaktadır. Sektör, kaynakları harekete geçirmek ve donörler ve sektör ortakları ile iş birliği yapmak suretiyle eğitime erişimi kolaylaştırmakta, eğitim kalitesini iyileştirmekte ve sürdürülebilir bir çıkış stratejisi tanımlamaktadır. Böylece eğitim yoluyla her çocuğun potansiyelini gerçekleştirmesi sağlanmaktadır.

Güneydoğu bölgesinde okullara ulaşımaya yönelik IOM yardımı

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) iş birliğiyle çocukların okullara ulaşımına yönelik Güneydoğu'da altı ilde 2014'te başlayan IOM desteği, mülteci ve yerel topluluklardan dezavantajlı öğrencilere taşıma hizmeti sağlamakta ve eğitime erişim için kritik bir ihtiyacı ele almaktadır. İlk etapta geçici eğitim merkezlerine devam eden Suriyeli çocuklara odaklanan proje, entegrasyon çalışmalarının yoğunlaştığı 2017 yılında Türk çocukları da içerecek şekilde genişletilmiştir. Bu iş birliği, taşıma şartlarının belirlendiği yıllık protokollerle yürütülmekte ve bu kapsama alınan iller arasında Adana, Mersin, Yalova ve Siirt bulunmaktadır. Bununla birlikte, son dönemdeki politika değişiklikleri veya bütçe kısıtları, önümüzdeki eğitim-öğretim yılında Suriyeli mülteci çocuklar için taşıma desteğinin azalmasını getirebilir. Bu durum eğitime erişiminin

önündeki bariyerleri artırma ve okullaşma oranlarını etkileme potansiyeliyle sosyal ve psikolojik etkilere yol açabilecektir. Düzenli raporlama, izleme ve paydaş katılımı, taşıma faaliyetlerinde şeffaflığı ve hesap verilebilirliği sağlamaktadır.

Eylem Noktası

Eğitim Sektörü Çalışma Grubu (ESÇG) üyelerinin, özellikle sahada çaba gerektiren önemli bir alan olan taşımacılık alanında öne çıkan eksiklikleri ele alması gerekmektedir.

Çocukların Okullara Ulaşımı: Eğitimle Kurulan Hayati Bir Bağ

Ulaşım, özellikle ücra bölgelerde yaşayan veya yerlerinden edilmiş topluluklardaki çocuklar için eğitim çıktılarını belirleyen önemli bir role sahiptir. Türkiye'deki mülteci ve depremde etkilenen çocuklar için okullara ulaşmak genellikle tehlikeli yollardan uzun mesafeler gitmek, kişisel güvenlik risklerini göze almak ve ciddi finansal yüklerle maruz kalmak anlamına gelmektedir. Sonuç olarak, birçok

çocuk okula düzenli devam edememekte ve bu, okuldan ayrılma oranlarının yükselmesine ve eğitim fırsatlarının kısıtlı kalmasına sebep olmaktadır. Ulaşım ihtiyacının ele alınması yalnızca lojistik bir mesele değildir; arka planları veya şartları ne olursa tüm çocuklar için eğitim hakkının ve kapsayıcılığın sağlanmasına yönelik temel bir adım niteliğindedir.

Stratejik Gereklilikler: Eğitim Kalitesinin ve Erişimin İyileştirilmesi

Kolay Erişimin Sağlanması

Güvenilir taşıma hizmetleri, mülteci ve depremde etkilenen çocuklar için eğitime erişimi engelleyen coğrafi bariyerlerin aşılması için temel önem taşımaktadır. Çocuklara güvenli ve etkili ulaşım seçenekleri sunarak çocukların gereksiz zorluklara veya risklere maruz kalmadan okullara ulaşabilmelerini sağlayabiliriz. Bu, okula devam oranlarını artıracak; okuldan ayrılma oranlarını düşürecek ve akademik performansı iyileştirecektir.

Eğitim Kalitesinin İyileştirilmesi

Ulaşım programları, öğrencilerin okula düzenli devam etmesini ve vaktinde gelmesini destekleyerek elverişli bir öğrenme ortamı oluşturulmasına katkıda bulunmaktadır. Çocuklar okula düzenli devam ettiklerinde sürekli öğrenme deneyimlerinden, sosyal etkileşimlerden ve öğretmenlerinden ve akranlarından gelecek destekten faydalanabilirler. Ayrıca, ulaşım destekleri okulların, eğitimin toplam kalitesini artıran müfredat dışı faaliyetler, destek programları ve eğitim kaynakları sunmasını sağlar.

Bir Çıkış Stratejisinin Tanımlanması

Acil müdahaleler büyük önem taşısa da sürdürülebilir çözümler için uzun vadeli planlama ve Millî Eğitim Bakanlığı başta olmak üzere kamu kurumlarıyla iş birliği gerekmektedir. Kamu ile yakın iş birliği içerisinde çalışarak taşıma hizmetlerinin ulusal eğitim politikalarına, bütçe tahsisatlarına ve hizmet sunum çerçevelerine entegre edilmesini sağlayabiliriz. Bu, eğitim sistemi içerisinde taşıma hizmetlerinin kurumsallaşmasını kolaylaştırarak, hizmetlerin devamlılığını ve etkililiğini acil durum müdahale çalışmalarını ölçeğinin ötesine taşıyacaktır.

Eylem Çağrısı: Okul Taşımacılığı İçin Kaynakların Harekete Geçirilmesi

Türkiye'deki tüm mülteci ve depremde etkilenen çocuklar için eğitime erişimin sağlanması vizyonumuzu gerçekleştirmek üzere kaynakları harekete geçirmeli; donör ve sektör ortaklarıyla ortaklıklar kurmalıdır.

Kilit eylemler şunlardır:

- ▶ Okul otobüslerinin alımı ve ilgili hizmetlerin sunumu dâhil olmak üzere ulaşım altyapısına yönelik fon tahsis edilmesi.
- ▶ Ulaşım programlarının etkisini ve erişim alanını en üst düzeye çıkarmak için yerel makamlar, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör paydaşlarıyla işbirliği geliştirilmesi.
- ▶ Ulusal eğitim sistemi içerisinde taşımacılık hizmetlerinin kurumsallaştırılmasına yönelik politika reformları ve fonlama mekanizmaları için savunuculuk yapılması; böylece bu hizmetlerin sürdürülebilirliğinin ve ölçeklendirilebilirliğinin sağlanması.

Okul taşımacılığı yatırımları yapmak sadece insani bir gereklilik değildir; aynı zamanda Türkiye'nin ev sahipliği yaptığı mültecilerin geleceği için stratejik bir yatırımdır. Mülteci ve depremde etkilenen çocukların ulaşım ihtiyaçlarını karşılayarak eğitime erişimin önündeki bariyerleri kaldırabilir; marjinalize edilmiş toplulukları güçlendirebilir, daha kapsayıcı ve dayanıklı bir toplum inşa edebiliriz. Her çocuğun eğitim yoluyla potansiyelini gerçekleştirme fırsatına sahip olmasını ve sonraki nesiller için daha parlak bir gelecek şekillendirmesini sağlama taahhüdümüz etrafında birleşelim.

**Daha fazla
bilgi için
iletişim**

Muhammad Israr Khan

ESÇG Ulusal Koordinatörü

E-Posta: misrar@unicef.org

Telefon: +90 (0) 534 891 4012

